

**ПП «ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ТРЕНАЖЕРНИЙ ЦЕНТР
«МАРІН ПРО СЕРВІС»»**

ПОГОДЖЕНО

Голова Державної служби морського і
внутрішнього водного транспорту та
судноплавства України

«08» 05 Є.О. Ігнатенко 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ПП «Ізмаїльський морський
тренажерний центр «Марін Про Сервіс»

«04» 04 О.О. Паюк 2023 р.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН І ПРОГРАМА
підготовки за напрямом**

**«Медичний догляд на борту судна»
(Medical Care on Board Ship)**

відповідно до вимог Правила VI/4 (пункт 2) Конвенції ПДНВ,
розділу A-VI/4 (пункти 4-6) Кодексу ПДНВ,
(З урахуванням манільських поправок)

Модельного курсу ІМО 1.15 «Медичний догляд на борту судна»,
Том I, Том II з рекомендаціями
(Medical Care plus Compendium Vol.1, Vol. 2)

Обсяг навчального часу (годин)			
Підготовка		Іспити та практична демонстрація компетентності	Усього
Теоретична	Практична		
33,5	12,0	1,0	46,5

Ізмаїл 2023 р.

Навчальний план и програму розроблено:

1. Національних вимог.
2. Міжнародної конвенції з підготовки, дипломуванню моряків і несення ваhti 1978 року, з поправками (ПДНВ, з Манільськими поправками 2010 року).
3. Міжнародного кодексу з підготовки і дипломуванню моряків і несення ваhti, з Манільськими поправками, (Кодекс ПДНВ 2010)
4. Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS-74) з поправками.
5. Міжнародної конвенції з запобігання забрудненню з суден 1973 р. зміненої Протоколом 1978 р. до неї (MARPOL-73/78).
6. IMO Model Course 1.15 «Медичний догляд на борту судна» Том I, Том II з рекомендаціями (MedicalcareplusCompendiumVol.1, Vol.2).
7. Міжнародного керівництва по судновій медицині, розробленого ВООЗ, 1992 р.,
8. Міжнародних санітарних правил, розроблених ВООЗ.

Робочий навчальний план і програма розроблені викладачами ПП «Ізмаїльський морський тренажерний центр «Марін Про Сервіс».

1. МЕТА І ЗАДАЧІ КУРСУ

1.1. Курс «Медичний догляд на борту судна» розрахований на капітанів та судноводіїв, суден без медичного персоналу, які попередньо закінчили курс «Надання першої медичної допомоги на судні».

Метою курсу є навчити плавсклад правилам надання першої медичної допомоги, навичкам по медичному догляду, лікуванню хворих та потерпілих, які знаходяться на борту судна в морі, до надання йому кваліфікованої або спеціалізованої медичної допомоги відповідно до вимог правила VI/4 п.2 Конвенції ПДНВ – 78 з поправками; розділу А- VI/4 п.п. 4-6, табл. А- VI/4-2 Кодексу ПДНВ з поправками; типового курсу ІМО 1.15.

Форма навчання теоретична (лекції) та практична (тренажерна, в спеціально обладнаних для цієї мети приміщеннях, з використанням наглядних посібників, фантомів, медичного оснащення та матеріалів по догляду, аудіо - відео посібників, довідкової медичної літератури).

Частина практичних занять повинна проводитися в лікарнях або яких-небудь медичних закладах, щоб слухачі могли отримати реальний життєвий досвід при лікуванні травм та хвороб.

Успішне завершення даного курсу повинне забезпечити можливість кожному офіцеру надати невідкладну першу медичну допомогу хворому або потерпілому, виконати медичний догляд на борту судна в обсязі знань, отриманих при навчанні.

Оцінка знань, отриманих при навчанні слухачами проводиться на підсумковому занятті в усній формі у вигляді «запитання - відповідь» індивідуально або в групах, та в письмовій формі або тестування.

Оцінка практичних проводиться за вибором викладача, у вигляді демонстрації на фантомах. Після закінчення курсу видається свідоцтво встановленого зразку.

1.2. Задачі курсу.

- навчити слухачів використовувати довідник International Medical Guide for Ships для своєчасної початкової діагностики, вибору найкращого засобу надання першої медичної допомоги, лікування та медичного догляду за хворими та потерпілими на борту судна;
- забезпечити якісну підготовку плавскладу, навчити визначеним навичкам необхідної медичної допомоги, аспектам медичного догляду та лікування хворого або потерпілого на борту судна, а також виховати у слухачів впевненість та готовність діяти в надзвичайних умовах, пов'язаних із загрозою для життя потерпілого;
- навчити слухачів визначити необхідність та значимість медичних радіо консультацій, які є невід'ємною частиною заходів по наданню першої медичної допомоги хворому або потерпілому.

1.3. Слухачі повинні вміти(практичні елементи вміння):

- збирати інформацію щодо травм та захворювання від потерпілого чи хворого або його оточення;
- застосувати методи огляду для виявлення ознак травми чи захворювання;
- надавати першу медичну допомогу при травмі чи захворюванні;
- визначити працездатність потерпілого від травм або хворого;
- оформляти необхідну медичну документацію;
- вживати санітарно-гігієнічних заходів для нормального життязабезпечення екіпажу;
- використати медичне забезпечення під час морських перевезень небезпечних вантажів та у разі аварії судна;
- надавати першу медичну допомогу на борту судна, у тому числі в невідкладних станах та масових ураженнях;
- володіти найпростішими методами зупинення зовнішньої кровотечі (пальцевим притисканням, накладенням джгута, тугої пов'язки і т.д.);
- обробляти рани;
- накладати антисептичну пов'язку;

- накладати найпростіші та іммобілізуючі пов'язки (драбинні шини, косиночної пов'язки, підручні засоби);
- транспортувати потерпілих у внутрішньо суднових умовах;
- виконувати підшкірні та внутрішньом'язові ін'єкції лікарських засобів, внутрішньо венні та підшкірні інфузії;
- накладати пов'язки при опіках та відмороженнях;
- визначити свідомість, частоту пульсу та дихання;
- вимірювати артеріальний тиск;
- досліджувати пульс та дихання;
- володіти найпростішими методами швидкої детоксикації при гострих отруєннях;
- володіти найпростішими методами зупинки носової кровотечі;
- виконувати методи серцеве - легеневої реанімації, деблокування верхніх дихальних шляхів, штучна вентиляція легенів за методом «рот до рота» та «рот до носа», непрямий масаж серця
- володіти технікою закапування ліків та закладання мазі в кон'юнктивну сумку, вухо, ніс;
- володіти методикою видалення чужорідних тіл з кон'юнктивної сумки;
- володіти технікою очисної клізми, промивання шлунку, катетеризації сечового міхура;
- володіти технікою холодкових та теплових аплікацій;
- виконувати догляд за лежачими хворими.

1.4. Слухачі повинні мати (навички):

- володіння методами дослідження питної води, її знешкодження;
- володіння методами забезпечення належного санітарного стану продуктів, харчового блоку та контроль за технологією приготування їжі;
- володіння методами дезінфекції, дезінсекції, дератизації;
- володіння методами організації обсервації та карантину, проведення санітарної обробки;
- розпізнавання та перша допомога при травматичному та опіковому шоках;
- методи профілактики правця;
- застосування найпростішої серцеве - легеневої реанімації;
- перша медична допомога та тактика лікування гострих гнійних захворювань м'яких тканин;
- розпізнавання синдрому «гострого живота» та тактика лікування при ньому;
- основні правила протизапальної та протимікробної терапії;
- розпізнавання та купірування ниркових, печінкових та кишкових кольок;
- найпростіші засоби надання допомоги при гострій затримці сечі;
- перша допомога при критичних рівнях підвищеного та пониженого артеріального тиску;
- основні правила ведення потерпілих з черепно - мозковою травмою;
- перша допомога при інсульті;
- перша допомога при інсульті;
- перша допомога при больовому синдромі;
- перша допомога хворому з високою температурою, купірування гіпотермічного синдрому;
- перша допомога хворому, що перебуває в непритомному стані;
- перша допомога при уремічних, гіпо - та гіперглікемічних комах.

2. ОСВІТНЬО - КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СЛУХАЧІВ ТА РІВНЯ ЇХ ПІДГОТОВКИ

Слухач повинен:

- бути не молодше 18 років;
- мати належний стан здоров'я для роботи на суднах;
- мати учбовий або робочий диплом по морській спеціальності (судноводіння);
- мати підготовку по курсам «Надання першої медичної допомоги(А-VI/4-1)».

Таблиця А-VI/4-2

Специфікація мінімального стандарту компетентності з медичного догляду

Колонка 1	Колонка 2	Колонка 3	Колонка 4
Сфера компетенції	Знання, розуміння та професійні навички	Методи демонстрації компетентності	Критерії для оцінки компетентності
Медичний догляд за хворими та особами, які отримали травми, під час їх знаходження на борту судна	Догляд за потерпілими, в тому числі: 1.травми голови та хребта; 2.травми вуха, носа, горла та очей; 3.зовнішні та внутрішні кровотечі; 4.опіки, обшпарювання та обмороження; 5. переломи, вивихи та м'язові травми; 6. рани, їхнє лікування та інфекції; 7.знеболювання; 8.техніку накладання (зняття) швів та скоб; 9.усунення гострого болю в області живота; 10.дрібні хірургічні операції; 11.перев'язка та бинтування. Аспекти догляду за потерпілими: 1.загальні принципи; 2. догляд за потерпілими. Захворювання, у тому числі: 1.медичні режими та невідкладна допомога; 2. які передаються статевим шляхом; 3.тропічні та інфекційні захворювання. Зловживання алкоголем та наркотиками. Стоматологія Гінекологія, вагітність та пологи. Медичний догляд за врятованими людьми. Смерть у морі. Гігієна. Профілактика захворювань, зокрема: 1.дезінфекція, дезінсекція, дератизація; 2.щеплення.	Оцінка результатів практичного інструктажу та демонстрації. Якщо це практично можливо, схвалений практичний досвід, отриманий у лікарні чи подібному закладі.	Визначення симптомів ґрунтується на концепції клінічного огляду та історії хвороби. Захист від інфекції та розповсюдження захворювань є повним та ефективним. Особисте відношення спокійне, впевнене та заспокійливе. Лікування травм або захворювань проводиться задовільно та відповідає прийнятій медичній практиці й відповідним національним та міжнародним медичним керівним документам. Дози й застосування ліків і медикаментів відповідають рекомендаціям виробника та прийнятій медичній

	Ведення медичних карт та наявність копій правил, що застосовуються: 1. ведення медичних карт; 2. міжнародні та національні морські медичні правила.		практиці. Значення змін у стані здоров'я пацієнтів швидко визначається.
Участь у скоординованих схемах надання суднам допомоги з медичних питань	Зовнішня допомога, зокрема: 1. медичні консультації, що надаються за допомогою радіо; 2. транспортування хворих і травмованих, у тому числі евакуація за допомогою гелікоптера; 3. медичний догляд за хворими моряками, у тому числі співробітництво з портовими властями, що відповідають за охорону здоров'я, чи амбулаторними відділеннями лікарень у портах.		Процедури клінічного огляду є повними та відповідають отриманим інструкціям. Методи евакуації та підготовка до неї проводяться відповідно до визнаних процедур та спрямовані на максимальне покращення стану пацієнтів. Процедури запиту медичних консультацій, що надаються за допомогою радіо, відповідають встановленій практиці та рекомендаціям.

По закінченні курсу підготовки слухач повинен відповідати стандарту компетентності, як викладено в таблиці А-VI/4-2 «Специфікація мінімального стандарту компетентності з медичного догляду».

3. РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ

Назви тем відповідно до Модельного курсу ІМО 1.15	Час підготовки (годин)		
	теоретична підготовка	практична підготовка	усього
Забезпечення медичного догляду за хворими та пораненими під час їх перебування на борту			
1. Перша допомога – перегляд			
1.1. Перегляд базових та більш поширених знань	4,0	1	5,0
1.2. Додаткові знання	1,0	-	1,0
<i>Усього за темою</i>	<i>5,0</i>	<i>1,0</i>	<i>6,0</i>
2. Догляд за пораненими			
2.1. Пошкодження голови та хребта	0,25	0,5	0,75
2.2. Пошкодження вуха, носа, горла та очей	0,25		0,25
2.3. Внутрішня та зовнішня кровотечі	0,50		0,5
2.4. Опіки полум'ям та рідинами, обмороження	1,0		1,0
2.5. Переломи, вивихи і м'язові травми	1,0	0,5	1,5
2.6. Рани, загоєння ранта інфекції	0,5		0,5
2.7. Ослаблення болю	0,25		0,25
2.8. Техніка зашивання і затиску ран	0,25	0,5	0,75
2.9. Управління під час гострих абдомінальних умов	0,25		0,25
2.10. Невеликі хірургічні операції	0,25		0,25
2.11. Накладення бинтів та бандажів	0,5	0,5	1,0
<i>Усього за темою</i>	<i>5,0</i>	<i>2,0</i>	<i>7,0</i>
3. Аспекти догляду за хворими			
3.1. Основні принципи догляду за хворими	2,0	1,0	3,0
3.2. Турбота про хворих	0,5		0,5
<i>Усього за темою</i>	<i>2,5</i>	<i>1,0</i>	<i>3,5</i>
4. Захворювання			
4.1. Медичні умови та невідкладність	1,0	1,0	2,0
4.2. Захворювання, що передаються статевим шляхом	1,0		1,0
4.3. Тропічні та інфекційні захворювання	1,5		1,5
<i>Усього за темою</i>	<i>3,5</i>	<i>1,0</i>	<i>4,5</i>
5. Зловживання алкоголем та наркотиками	3,0		3,0
<i>Усього за темою</i>	<i>3,0</i>	<i>-</i>	<i>3,0</i>
6. Догляд за зубами	1,0		1,0
<i>Усього за темою</i>	<i>1,0</i>	<i>-</i>	<i>1,0</i>
7. Гінекологія та вагітність	2,0		2,0

Назви тем відповідно до Модельного курсу ІМО 1.15	Час підготовки (годин)		
	теоретична підготовка	практична підготовка	усього
<i>Усього за темою</i>	2,0	-	2,0
8. Медична допомога врятованим особам, включаючи пошкодження, гіпотермію, холодний вплив	2,0	1,0	3,0
<i>Усього за темою</i>	2,0	1,0	3,0
9. Смерть у морі	1,0		1,0
<i>Усього за темою</i>	1,0	-	1,0
10. Контроль за недопущенням забруднення навколишнього середовища на борту судна	2,0	-	2,0
<i>Усього за темою</i>	2,0	-	2,0
11. Запобігання захворюванням			
11.1. Дезінфекція, дезінсекція та дератизація	0,5		0,5
11.2. Вакцинація	0,5		0,5
<i>Усього за темою</i>	1,0	-	1,0
12. Ведення записів			
12.1. Записи показань, симптомів та виданих медикаментів			
12.2. Інвентарний контроль медикаментів	0,25		0,25
12.3. Національне та міжнародне законодавство	0,25		0,25
<i>Усього за темою</i>	0,5	-	0,5
13. Медикаменти та медичне обладнання			
<i>Усього за темою</i>	2,0	2,0	4,0
14. Хірургічне обладнання, інструменти та постачання			
<i>Усього за темою</i>	2,0	2,0	4,0
Участь у схемі координації медичної допомоги судну			
15. Зовнішня допомога			
15.1. Медичні поради, що надаються по радіо	0,25		0,25
15.2. Транспортування хворого та пораненого	0,5	1,0	1,5
15.3. Медичний догляд за хворим та пораненим	0,25	1,0	1,25
<i>Усього за темою</i>	1,0	2,0	3,0
<i>Усього за напрямом підготовки</i>	33,5	12,0	45,5
Іспити та практична демонстрація компетентності			1,0
Усього			46,5

4. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ

Час, відведений для кожного розділу - це тільки рекомендації. Інструктор може коректувати час та при необхідності збільшити час, відведений на практичні заняття, щоб пересвідчитися, що слухачі можуть продемонструвати свою здатність правильно та ефективно виконувати медичні процедури.

Назва теми	Розкриття теми	Час підготовки	Методичні посібники, обладнання
1. Перша допомога – перегляд			
1.1. Перегляд базових та більш поширених знань	-головна мед. термінологія -останні досягнення суднової медицини та її оснащення -анатомія та фізіологія людини -анатомо-фізіологічні системи людини -критерії впливу світового океану на життєдіяльність	5,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині
1.2. Додаткові знання	-екологія світового океану -реакція зміни організму людини на зміну географічних широт	1,0	
Усього за темою		6,0	
2. Догляд за пораненими			
2.1. Пошкодження голови та хребта	Травми голови та хребта: -симптоми травм -перша допомога, положення хворого, обробка ран голови, укладка хворого на ноші, транспортування, знеболення	0,75	Міжнародне керівництво по судновій медицині, Практопласт (імітатор ран), фантом (імітація голови людини), плакати, планшети, перев'язувальний матеріал, асептичні пов'язки, кровозупиняючі джгути, шини, носилки, хірургічний інструмент, медична література, діафільм, відео матеріал.
2.2. Пошкодження вуха, носа, горла та очей	Травми вуха, очей, горла, носа. Асфіксія: -причини, симптоми, видалення сторонніх тіл, трахеотомія	0,25	
2.3. Внутрішня та зовнішня кровотечі	Внутрішня та зовнішня кровотеча: -причини, симптоми, діагностика, основні методи зупинення кровотечі -гемостатики	0,5	
2.4. Опіки термічні, хімічні, радіаційні:	-охолодження тканин, знеболювання, накладення пов'язок, іммобілізація -стадії та площа опіків та відморожувань,	1,0	
2.5. Переломи, вивихи і м'язові травми	Переломи, вивихи, ушкодження м'язів: -види переломів -діагностика -методи знеболювання та іммобілізації (види шин та їх застосування) -специфіка укладання хворого при переломах черепа, ребер, тазу, хребта. Знеболювання, транспортування. -методи виявлення вивихів плеча та пальців рук -іммобілізація відділу хребта при	1,5	

	переломах -лікування розтягань, розривів м'яких тканин		
2.6. Рани, загоснення ранта інфекції	Рани, лікування. Ранова інфекція: -види поранення, діагностика -ускладнення ран, засоби попередження зараження -обробка ран, зупинка кровотечі, накладення пов'язки -первинна хірургічна обробка ран -пошивний матеріал для ран, перев'язувальний матеріал	0,5	Міжнародне керівництво по судовій медицині, Практопласт (імітатор ран), фантом (імітація голови людини),
2.7. Ослаблення болю	Полегшення болю при травмах та пораненнях: -принципи знеболювання та вибір видів знеболювання -застосування немедичного знеболювання -основні лікарські знеболювальні препарати, характеристика, дія, передозування, засоби виведення з організму	0,25	плакати планшети, перев'язувальний матеріал, асептичні пов'язки, кровозупиняючі джгути,
2.8. Техніка зашивання і затиску ран	-обробка ран, зупинка кровотечі, накладення пов'язки -первинна хірургічна обробка ран -пошивний матеріал для ран, перев'язувальний матеріал	0,75	шини, носилки, хірургічний інструмент, медична
2.9. Управління під час гострих абдомінальних умов	Гострий біль в череві, симптоми внутрішньої кровотечі, запалення, апендициту, перитоніту. «Гостре череві», симптоми, діагностика, перша допомога. Затримка сечі, катетеризація	0,25	література, діафільм, відео матеріал.
2.10. Невеликі хірургічні операції	Незначні хірургічні втручання: -хірургічний інструментарій -методи стерилізації, підготовка до оперативних втручань -асептика, антисептика	0,25	
2.11. Накладення бинтів та бандажів	Перев'язувальний матеріал: -вимоги до нього, види Специфіка накладення пов'язок на різні ділянки тіла та кінцівок	1,0	
Усього за темою		7,0	
3.Аспекти догляду за хворими			
3.1. Основні принципи догляду за хворими	-нагляд за станом пацієнта та його оцінка -поведінка, шкіра, дихання, пульс, артеріальний тиск, температура, виділення -збереження позитивного психологічного клімату	3,0	Міжнародне керівництво по судовій медицині,
3.2. Турбота про хворих	-медичні втручання. Ін'єкції (підшкірні, внутрішньо-м'язові, внутрішньовенні) -перекладання в ліжку, клізми, промивання	0,5	медична література, схеми, плакати, фантом

	шлунку, холодні та теплові процедури -найпростіші лабораторні дослідження - вимірювання об'єму сечі, взяття мазка; -взяття крові; -приготування мазка із уретри; -катетеризація сечового міхура.		(манекен), речі по догляду за хворими, шприци для відпрацювання ін'єкцій, катетер, комплект найпростішого лабораторного обладнання.
Усього за темою		3,5	
4.Захворювання			
4.1. Медичні умови та невідкладність	Невідкладна допомога при гострих захворюваннях внутрішніх органів. Хвороби органів дихання: - пневмонія, плеврит (клінічні ознаки, тактика); - приступ бронхіальної астми (купірування приступу). Хвороби серцево-судинної системи: - стенокардія, інфаркт міокарда (клінічні ознаки, перша допомога); - гіпертонічний криз, гіпотонічний криз (купірування кризу); - аритмії серця – тахі- та брадикардія (перша допомога). Хвороби органів травлення: - гострий гастрит (перша допомога); - загострення виразкової хвороби (лікувальні заходи); - печінкова коліка (купірування приступу); - гострий апендицит (розпізнавання, тактика); - кишкова коліка (купірування приступу) Хвороби сечовидної системи: допомога при гострому циститі, уретриті; уремична, гіпо- та гіперглікемічна коми; ниркова коліка (купірування приступу); захворювання статевих членів, фімоз, парафімоз (перша допомога). Захворювання центральної нервової системи: порушення мозкового кровообігу(симптоми, перша допомога); вегето-судинна дистонія. Захворювання кістково-м'язової системи та суглобів. Принципи невідкладної допомоги при алергічних реакціях і отруєннях (швидка детоксикація, антидот на терапія).	2,0	Міжнародне керівництво по судовій медицині, медична література, Міжнародні санітарні правила, планшети, схеми, плакати, відео матеріал, аптечка для невідкладної допомоги.

4.2. Захворювання, що передаються статевим шляхом	- Шкіряні та венеричні хвороби (гнійні, грибкові, паразитарні екзема, дерматити, дерматози, гонорея, сифіліс, м'який шанкер, трихомоніаз) Діагностика, перша допомога, профілактика венеричних захворювань.	1,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, Міжнародні санітарні правила, планшети, схеми, плакати, відео матеріал, аптечка для невідкладної допомоги.
4.3. Тропічні та інфекційні захворювання	Загальні поняття епідеміології: - збудники інфекцій; - шляхи передачі інфекції (прямі та непрямі); - ізоляція (стандартна та сувора). Інфекційні хвороби: - карантинні інфекції: чума, холера, жовта гарячка(діагностика, тактика ведення хворого, нагальні повідомлення); - інфекції органів дихання: тактика при грипі, ГРВІ, гострому бронхіті; - кишкові інфекції: дизентерія; червневий тиф, токсикоінфекції (діагностика, тактика ведення хворого, нагальні повідомлення); - малярія; - дифтерія; - правець; - гострий вірусний гепатит; - СНІД: рекомендації з профілактики;	1,5	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, Міжнародні санітарні правила, планшети, схеми, плакати, відео матеріал, аптечка для невідкладної допомоги.
<i>Усього за темою</i>		4,5	
5.Зловживання алкоголем та наркотиками	- виявлення зловживання алкоголем та наркотиками, ознаки алкогольної залежності; - найбільш небезпечні наркотики і ліки наркотичної дії та їх вплив на людину; - надання першої допомоги та лікування.	3,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, Міжнародні санітарні правила, планшети, схеми, плакати, відео матеріал, аптечка для невідкладної допомоги.
<i>Усього за темою</i>		3,0	

6.Догляд за зубами	Хвороби зубів та ротової порожнини: - гострий зубний біль; - гострий пульпіт; - гострий стоматит. Діагностика, перша допомога, основні методи лікування, включаючи тимчасове пломбування зубів.	1,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, Міжнародні санітарні правила, планшети, схеми, плакати, відео матеріал,
<i>Усього за темою</i>		<i>1,0</i>	
7.Гінекологія та вагітність	ознаки вагітності; ускладнення під час вагітності (маточні кровотечі); принципи невідкладної допомоги; характеристика жіночих захворювань та розладів; допомога при пологах та наступна медична допомога.	2,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, наочні посібники.
<i>Усього за темою</i>		<i>2,0</i>	
8.Медична допомога врятованим особам, включаючи пошкодження, гіпотермію, холодний вплив	визначення причин виникнення та методи надання першої медичної допомоги і лікування; при гіпотермії, заходи запобігання при вірогідності втрати тепла та вплив вітру і вологості; при обмороженні (пошкодження від переохолодження), ступенів ніг та інших частин тіла; при морській хворобі; при тепловому (сонячному) ударі; при обезводненні та ослабленні організму внаслідок недоїдання; при ураженні морськими тваринами.	3,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, фантом (манекен), плакати, речі догляду.
<i>Усього за темою</i>		<i>3,0</i>	
9.Смерть у морі	Основні принципи допомоги вмираючому або дії, що застосовуються у випадку, коли людина вмерла: ознаки смерті; огляд трупа; зберігання трупа на борту; поховання в морі.	1,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, фантом (манекен).
<i>Усього за темою</i>		<i>1,0</i>	
10. Контроль за недопущенням забруднення навколишнього середовища на борту	Основні принципи дотримування санітарно – гігієнічних правил на судні: - особова гігієна, суднова гігієна, гігієна харчування; - водо забезпечення (основні вимоги до	2,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична

судна	питної води) та скидання стоків; - вентиляція, кондиціонування; - виробнича санітарія; - аспекти здорового способу життя.		література, Міжнародні санітарні правила.
<i>Усього за темою</i>		<i>2,0</i>	
11. Запобігання захворюванням			
11.1. Дезінфекція, дезінсекція та дератизація	- основні принципи та дії, що застосовуються для запобігання поширення хвороб та контролювання епідеміологічного стану; - захист проти занесення на судна джерел інфекційних хвороб; - використання засобів дезінфекції та дератизації;	0,5	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, Міжнародні санітарні правила.
11.2. Вакцинація	основні методи запобігання хвороб шляхами вакцинації. Види щеплень.	0,5	
<i>Усього за темою</i>		<i>1,0</i>	
12. Ведення записів			
12.1. Записи показань, симптомів та виданих медикаментів	оформлення та зберігання медичної документації;		Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література
12.2. Інвентарний контроль медикаментів	перелік вмісту суднової аптечки; перелік медичного обладнання, що знаходиться на судні, та приклади застосування;	0,25	
12.3. Національне та міжнародне законодавство	міжнародні та національні морські медичні правила, їх застосування.	0,25	
<i>Усього за темою</i>		<i>0,5</i>	
13. Медикаменти та медичне обладнання	- перелік вмісту суднової аптечки; - дозування при використанні лікарських препаратів; - фармакологічний ефект; - побічні дії; - шляхи введення лікарських речовин до організму; - перелік медичного обладнання, що знаходиться на судні, та приклади застосування;	4,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література,
<i>Усього за темою</i>		<i>4,0</i>	
14. Хірургічне обладнання, інструменти та постачання	- перелік хірургічного обладнання та інструментів та їх використання; - основні методи дезінфекції та стерилізації інструментів.	4,0	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література,
<i>Усього за темою</i>		<i>4,0</i>	

15. Зовнішня допомога

15.1. Медичні поради, що надаються по радіо	- призначення медичної консультації по радіо; - види зв'язку; - державні та міжнародні системи медичної консультації; - використання Міжнародного коду сигналів; - зв'язок з органами охорони здоров'я та лікарнями в порту.	0,25	Міжнародне керівництво по судновій медицині, інструкція по передачі медичних консультаційних повідомлень в морі.
15.2. Транспортування хворого та пораненого	- методи та обладнання для транспортування; - засоби транспортування хворих та евакуація з допомогою гелікоптера або рятувальної шлюпки.	1,5	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, фантом (манекен).
15.3. Медичний догляд за хворим та пораненим	Основні принципи догляду за хворими: - нагляд за станом пацієнта; - нагляд за поведінкою; - нагляд за зміною шкіри, дихання, виділень, пульсу, кров'яного тиску, температури тіла. Використання найпростіших методів догляду за хворими: - контроль ступеня болю; - ін'єкції (підшкірні, внутрішньом'язові, внутрішньовенні – по життєвим показникам); - туалет тіла; - промивання шлунку; - очисні клізми; - теплові та холодкові процедури; - режим харчування. Використання найпростіших лабораторних досліджень: - вимірювання об'єму сечі, взяття мазка; - взяття крові; - приготування мазка із уретри; - катетеризація сечового міхура.	1,25	Міжнародне керівництво по судновій медицині, медична література, схеми, плакати, фантом (манекен), речі по догляду за хворими, шприци для відпрацювання ін'єкцій, катетер, комплект найпростішого лабораторного обладнання.
<i>Усього за темою</i>		3,0	
<i>Усього за напрямом підготовки</i>		45,5	
Іспити та практична демонстрація компетентності		1,0	
Усього		46,5	

5. КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ І ЙОГО ХАРАКТЕРИСТИКА.

5.1 Види контролю (поточний, рубіжний, підсумковий):

- поточний контроль, проводиться в процесі занять шляхом постановки проблемних запитань;
- рубіжний контроль проводиться по кожній темі курсу шляхом співбесіди та демонстрації практичних навичок;
- підсумковий контроль проводиться по закінченню навчання в усній (індивідуальна співбесіда) та письмовій (тестування) формах.

Практичні навички перевіряються в усній формі та у вигляді демонстрації на фантомах, кістяку, муляжах.

5.2 Перелік основних питань підсумкового контролю.

5.2.1 Організація медичної допомоги на суднах:

- мета і задачі медичної допомоги та догляду за потерпілими на борту судна;

5.2.2 Анатомія та фізіологія:

- які ви знаєте основні функції кістяної та м'язової систем;
- які ви знаєте основні функції системи кровообігу;
- які основні функції органів дихання;
- назвати засоби визначення частоти дихання та пульсу у хворого (норма);
- як розташовуються органи в черевній порожнині та назвати їх функції;
- які ви знаєте основні функції сечовідної системи;
- які ви знаєте функції нервової системи.

5.2.3 Токсична небезпека на судах:

- перелічити основні заходи обережності при роботі з небезпечними вантажами на суднах;
- які ви знаєте основні симптоми ураження організму токсичними речовинами;
- як проводиться невідкладна допомога потерпілому при отруєннях газоподібними та хімічними речовинами;
- як надається невідкладна допомога при попаданні хімічних речовин на шкіру;
- як надається невідкладна допомога при попаданні хімічних речовин в очі (враховуючи кислоти та луг);
- перелічити заходи невідкладної допомоги при попаданні хімічних речовин через рот в шлунок (включаючи отруєння їдкими хімічними речовинами).

5.2.4 Огляд та оцінка стану потерпілого:

- перелічити засоби визначення рівня свідомості (методи визначення свідомості);
- які ви знаєте засоби відновлення свідомості у потерпілого;
- показати правильне положення тіла потерпілого, що знаходиться без свідомості;
- назвати загрози для життя людини в період знаходження без свідомості;
- перелічити засоби визначення дихання на місці пригоди;
- які ви знаєте засоби визначення роботи серця;
- які ви знаєте ознаки клінічної та біологічної смерті;
- яка тривалість клінічної смерті;
- перелічити основні задачі реанімаційної допомоги;
- які ви знаєте засоби підготовки дихальних шляхів для проходження повітря;
- назвати етапи реанімації;

- які ви знаєте засобами проведення штучної вентиляції легенів;
- назвати ознаки ефективності та ускладнення при проведенні штучної вентиляції легенів;
- назвати послідовність дій при легенево - серцевій реанімації;
- яке має значення положення тіла людини при реанімації;
- показати точки розташування рук реаніматора;
- яка частота проведення закритого масажу серця;
- як проводиться легенево - серцева реанімація однією людиною (реаніматором);
- як проводиться легенево - серцева реанімації двома реаніматорами;
- назвати ознаки ефективності реанімації;
- до яких меж проводиться легенево - серцева реанімація;
- назвати ознаки неефективності реанімації.

5.2.5 Травми. Рани. Опіки:

- перелічити лікарські препарати, які застосовуються при знеболюванні;
- перелічити лікарські препарати, які застосовуються при різкому зниженні артеріального тиску;
- перелічити лікарські препарати, які застосовуються при нагноєнні (запаленні) ран;
- продемонструвати засоби накладення та зняття швів та скоб;
- перелічити лікарські препарати, які застосовуються для місцевої анестезії;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при травмах голови;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при травмах хребта;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при травмах кісток тазу та кінцівок;
- назвати засоби іммобілізації (накладення шин);
- які ви знаєте основні засоби транспортування потерпілих;
- перелічити види кровотеч та назвати ознаки зовнішніх кровотеч;
- назвати симптоми внутрішніх кровотеч;
- назвати прості засоби зупинки зовнішніх кровотеч;
- які ви знаєте правила накладання кровоупиняючого джгута;
- як самостійно запобігти сильній артеріальній кровотечі;
- назвати засоби самостійного запобігання сильної артеріальної кровотечі;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при підозрі на внутрішню кровотечу;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при носових кровотечах;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при забиттях, розтягненнях;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при вивихах, переломах;
- назвати засоби транспортної іммобілізації кісток;
- що таке шок (поняття про шокową реакцію), симптоми;
- перелічити заходи боротьби з шоком;
- які ви знаєте основні принципи надання першої допомоги при пораненнях;
- перелічити види ран та поранень;
- назвати засоби обробки ран;
- перелічити заходи боротьби з інфекцією ран;
- назвати засоби накладення пов'язок;
- перелічити загрози для життя людини при проникаючих пораненнях грудної та черевної порожнини;
- які ви знаєте принципи надання першої допомоги потерпілим при проникаючих пораненнях;

- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при термічних опіках;
- визначити площу опіку, назвати симптоми при опіках;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при хімічних опіках шкіри;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при опіках очей (термічних та хімічних) та при попаданні чужорідних предметів;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при опіках стравоходу хімічними речовинами (кислоти, луг);
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при отруєннях хімічними речовинами;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при ураженнях струмом;
- назвати основні засоби стерилізації та дезінфекції.

5.2.6 Догляд за хворими:

- назвати основні принципи стеження за станом та поведінкою пацієнта;
- перелічити засоби (шляхи) введення лікарських речовин;
- продемонструвати правильність введення лікарських речовин (підшкірно, внутрішньом'язово, внутрішньовенно);
- назвати симптоми морської хвороби, перша допомога при морській хворобі;
- назвати симптоми теплового та сонячного ударів, перша допомога, заходи профілактики;
- перша допомога при гіпотермії;
- перша допомога при відмороженнях;
- перша допомога при потопленні;
- перша допомога при ураженнях отруйними мешканцями моря;
- перелічити заходи боротьби з виснаженням та обезводненням в аварійних ситуаціях;
- які ви знаєте основні принципи догляду за потерпілими на борту судна або аварійного плавзасобу.

5.2.7 Захворювання внутрішніх органів:

- назвати принцип лікування хворих при хворобах верхніх дихальних шляхів;
- розповісти про симптоми та лікування пневмонії;
- як купірувати приступ бронхіальної астми;
- як провести лікування тонзиліту та його ускладнення;
- перелічити симптоми стенокардії, розповісти про купірування больового приступу;
- перелічити симптоми гострого інфаркту та тактика його лікування на морі;
- розповісти, як купірувати гіпертонічний криз;
- перелічити клінічні ознаки порушення мозкового кровообігу, перша допомога;
- перелічити симптоми виразкової хвороби шлунка, перша допомога, ускладнення;
- назвати ознаки шлункової кровотечі, тактика її зупинки;
- які ви знаєте засоби надання нагальної допомоги при запальовальних захворюваннях черевної порожнини, як провести консервативне лікування;
- як купірувати приступ печінкової коліки;
- як купірувати приступ ниркової коліки;
- що таке «гостра затримка сечі» та тактика її лікування на морі;
- які ви знаєте засоби надання нагальної допомоги при кишковій кровотечі;
- які ви знаєте засоби надання першої допомоги при алергічних реакціях, лікування алергії;

- назвати загальні принципи невідкладної допомоги при отруєннях, лікування при отруєннях.

5.2.8 Інфекційні та тропічні хвороби:

- визначити основні інфекційні захворювання (коротка характеристика, причини, шляхи передачі);
- перелічити заходи профілактики інфекційних захворювань та лікування;
- назвати протиепідемічні заходи на судні при особливо небезпечних інфекціях;
- визначити основні тропічні захворювання та розповісти про їх профілактику;
- розповісти про значення своєчасної хіміопрофілактики на судні.

5.2.9 Хвороби, що передаються статевим шляхом. Захворювання шкіри:

- визначити найбільш небезпечні венеричні захворювання (коротка їх характеристика);
- перелічити основні засоби та заходи профілактики;
- назвати основні принципи лікування захворювань шкіри, заходи профілактики.

5.2.10 Зловживання алкоголем та наркотиками:

- перелічити найбільш небезпечні наркотики та ліки наркотичної дії, їх вплив на людину;
- які ви знаєте ознаки алкогольної залежності;
- розповісти вплив алкоголю та наркотиків на організм людини;
- назвати принципи надання першої медичної допомоги при алкогольній інтоксикації.

5.2.11 Стоматологічна допомога:

- які ви знаєте основні правила дотримувannya гігієни порожнини рота;
- які ви знаєте основні засоби лікування запальовальних процесів порожнини рота;
- як купірувати приступи зубного болю.

5.2.12 Гінекологія, вагітність та пологи:

- які ви знаєте основні ознаки вагітності;
- розповісти про тактику на морі при маточній кровотечі, викидні;
- дати коротку характеристику жіночих захворювань та розладів, розповісти про їх лікування;
- визначити необхідну допомогу при пологах.

5.2.13 Смертельні випадки на морі:

- які ви знаєте ознаки клінічної та біологічної смерті;
- перелічити основні принципи огляду трупа та підготовка трупа для зберігання на борту;
- розповісти про заходи по підготовці трупа для захоронення на морі.

5.2.14 Контроль за охороною навколишнього середовища на борту судна:

- перелічити правила особистої та суднової гігієни;
- які ви знаєте основні правила гігієни харчування та здорового способу життя;
- які ви знаєте основні принципи контролю за системою водо забезпечення, вентиляції, кондиціонування.

5.2.15 Попередження хвороб:

- описати засоби дезінфекції, дезінсекції та дератації;
- визначити поняття санітарно-гігієнічних правил та їх виконання на судні;
- розповісти про значення вакцинації для запобігання хвороб.

5.2.16 Медична документація:

- перелічити необхідну медичну документацію.

5.2.17 Медичне обладнання та основні лікарські препарати:

- розповісти про розташування аптечок на судні та умови зберігання медикаментів;
- перелічити основні лікарські препарати;
- назвати шляхи введення лікарських речовин в організм;
- які ви знаєте основні методи дезінфекції та стерилізації хірургічних інструментів.

5.3 При оцінюванні компетентності знань та вмінь під час підсумкового контролю залік вважається зданим, якщо кількість вірних відповідей складає не менше 70 % від загальної кількості заданих запитань. Слухачам, що успішно склали тестування, видається сертифікат встановленого зразка.

6. ТРЕНАЖЕРНА БАЗА

6.1 Учбовий клас повинен мати обладнання та постачання:

- Учбові стенди, учбові дошки, учбово - демонстраційні посібники (планшети, плакати, аудіо - та відео - посібники ,учбово-методичні посібники, розроблені в учбовому центрі, телевізор, відеомагнітофон);
- фантом (манекен) - імітація фігури людини з блоком контролю;
- фантом (імітація голови людини);
- кістяк, торс людини;
- муляжі для внутрішньо-м'язових та внутрішньовенних ін'єкцій;
- імітатор ран та травм «Практопласт»;
- носилки, кушетка;
- шини (стаціонарні, та із підручних матеріалів);
- перев'язочний матеріал (бинти, пов'язки, перев'язочні пакети і т.д.) в достатній кількості;
- дихальна апаратура (кисневий інгалятор, апарат дихальний (ручний) - мішок «Амбу»;
- медична шафа, в якій знаходяться:
 - тонометр з фонендоскопом - 1
 - медичний термометр - 2
 - шприци 2.0, 5.0, 10.0 - 10
 - шпатель - 2
 - скальпель - 1
 - ножиці - 1
 - пінцет анатомічний - 1
 - пінцет хірургічний - 1
 - зажим кровоупиняючий - 2
 - рото розширювач - 1

- язикотримач - 1
- трубка трахеотомічна - 1
- зонд шлунковий з воронкою;
- стаканчик для прийому ліків - 1
- голкотримач з голками - 1
- шовк хірургічний - 1
- джгут кровоупиняючий - 1
- катетер гумовий - 1
- системи для введення лік - 2
- повітровід - 1
- ванночка для очей - 1
- спис очний для видалення чужорідних предметів - 1
- піпетки очні - 10
- палички очні скляні -10.

6.2 Використовуючи обладнання та постачання на тренажерного комплексу слухачі отримують можливість:

- використовуючи манекени (фантоми) з блоком контролю, відпрацьовувати навички по наданню нагальної медичної допомоги:
 - огляд та оцінка стану потерпілого (пульс, дихання, реакція зіниць);
 - укладання людини у відповідне положення, враховуючи характер поранення та травми;
 - закидання голови;
 - огляд порожнини рота та очищення дихальних шляхів;
 - проведення штучної вентиляції легенів;
 - проведення зовнішнього масажу серця;
 - засоби транспортування потерпілого;
 - накладення пов'язок та шин при пораненнях та травмах;
- використовуючи фантом (імітація голови людини) відпрацьовуються дії по огляду порожнини рота, зубів, очей, вуха, носа, введення повітроводів, та промивання очей, видалення чужорідних тіл;
- використовуючи кістяк, торс людини, плакати, планшети, відпрацьовуються навички по анатомії та фізіології;
- використовуючи муляжі, відпрацьовуються навички по введенню лікарських речовин (підшкірно, внутрішньо-м'язово, внутрішньовенно та підшкірно крапельне, взяття крові) накладення кровоупиняючих джгутів;
- використовуючи імітатор ран «Практопласт» визначається:
 - характер ран та травм;
 - ступень пошкоджень м'яких тканин та кісток;
 - вид кровотечі та відпрацювання засобів зупинки кровотечі, накладення пов'язок, враховуючи характер поранення (туга, стискаюча), накладення швів та скоб, обробка поверхні рани;
- використовуючи дихальну апаратуру, відпрацьовуються навички по використанню кисневого інгалятора для надання першої необхідної допомоги при порушеннях дихання;
- використовуючи медичне обладнання та хірургічні інструменти відпрацьовуються засоби:
 - догляду за хворими;
 - промивання шлунку та очищення кишечника;

- ведення катетера;
- застосування ходових та теплових аплікацій;
- введення повітровою;
- введення трубки трахеотомічної (при трахеотомії);
- вимірювання артеріального тиску;
- вимірювання температури тіла;
- введення лікарських препаратів;
- обробка ран;
- засоби дезінфекції (стерилізації), хірургічних інструментів.

7. ВИМОГИ ДО ІНСТРУКТОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ ТА ЇХ РОБОЧОГО МІСЦЯ

7.1.Вимоги до інструкторсько-викладацького складу.

Інструктори, що здійснюють медичну підготовку моряків, повинні мати:

- диплом про закінчення вищого медичного навчального закладу;
- документально підтверджений досвід роботи лікарем у медичному закладі (лікарні або поліклініці) не менше трьох років;
- наявність свідоцтва про спеціальну підготовку з медичного догляду на суднах відповідно до вимог Правила VI/4 Конвенції ПДНВ, виданого схваленим НТЗ;
- практичний досвід роботи у НТЗ з підготовки з медичного догляду на суднах не менше одного року або проходження стажування в НТЗ (проведення не менше двох повних курсів підготовки з медичного догляду на суднах) та наявність позитивного відгуку керівника НТЗ за результатами стажування;
- документальне підтвердження підготовки з техніки інструктажу та методів і практики підготовки згідно з вимогами розділів А-I/6 та В-I/6 Кодексу ПДНВ.

Штат інструкторів повинен складатися з одного інструктора на групу максимальною чисельністю 25 осіб для теоретичного навчання та одного інструктора на групу не більше ніж 13 осіб для відпрацювання практичних занять за напрямками «Перша медична допомога» та «Медичний догляд на борту судна»

7.2.Вимоги до робочого місця інструктора.

- Під час відпрацювання практичних завдань з медичної підготовки моряків інструктор повинен мати окреме робоче місце, яке дозволяє використовувати необхідні медичне обладнання та препарати.
- Під час відпрацювання практичних завдань інструктор повинен мати постійний звуковий контакт зі слухачами і візуальний контроль за їх діями та обставинами в районі відпрацювання завдань.
- Інструктор повинен мати можливість у разі потреби призупинити або припинити практичні заняття.

8. ВИМОГИ ДО РОБОЧОГО МІСЦЯ СЛУХАЧА

- Кожному зі слухачів має бути виділено окреме місце в навчальному класі, яке дозволяє здійснювати роботу з документами та конспектування.
- Робоче місце слухача має дозволяти вільно відпрацювати практичні завдання.

Під час відпрацювання практичних навичок усі слухачі повинні виконувати вимоги техніки безпеки. Персонал НТЗ має вимагати від слухачів виконання правил техніки безпеки

9. ПЕРЕЛІК ПУБЛІКАЦІЙ

№ з/п	Найменування	Кількість
1	Міжнародна конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення ваhti 1978 року, з поправками (включаючи Манільські поправки)	2
2	Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 року, з поправками	2
4	Модельний курс ІМО 1.14 «Перша медична допомога» з рекомендаціями (Medical First Aid plus Compendium)	2
6	Модельний курс ІМО 3.12 «Оцінка компетентності, екзамени та дипломування моряків» (Assessment, Examination and Certification of Seafarers)	2
7	Міжнародне керівництво по судновій медицині, розроблене ВООЗ, 1992 року	Не менше ніж один посібник на двох слухачів
8	Міжнародне керівництво з надання першої медичної допомоги в разі нещасних випадків, що пов'язані з перевезенням небезпечних вантажів (MFAG)	5
9	Міжнародні санітарні правила, розроблені ВООЗ	2
10	Посібник «Медичні консультації по радіо»	2

Додаткова література:

1. Довідник лікаря швидкої та невідкладної допомоги, «Вища школа», Київ Або інша довідкова література
2. Аудіо, відео матеріали по темах.